

travelbook

Wybrzeże Bałtyku

Od Rugii po Zalew Wiślany

Bezdroża

ERGO
HESTIA®

Autorzy przewodnika: Beata i Paweł Pomykałscy, Mateusz Żuławski

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Skład: Iwona Baturó

Opieka techniczna: Katarzyna Leja

Opracowanie kartograficzne: Rafał Bletek, Grzegorz Marchut, Sylwia Żmuda

Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org

Projekt graficzny serii i okładki: Ewa Jarocka; materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą shutterstock.com

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji. Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dotożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <https://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?bewbr1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzje.

Wydanie I

ISBN: 978-83-283-8713-3

Copyright © Helion S.A., 2022

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

Wybrzeże Bałtyku

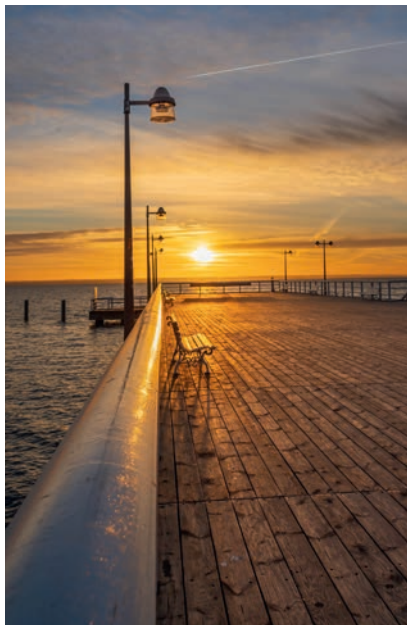
Od Rugii po Zalew Wiślany

Bezdroża

Spis treści

Atrakcje wybrzeża Bałtyku 6

➤ Wydarzenia kulturalne 18

Informacje praktyczne 25

Przed wyjazdem 26

Wybór czasu podróży 26

Źródła informacji 28

Dojazd 30

Na miejscu 31

Informacje A-Z 32

➤ Aktywne wakacje! 36

Informacje krajoznawcze 49

Krajoznawcze ABC 50

Morze Bałtyckie 51

Pomorze 53

Klimat 56

Ochrona przyrody 56

Spoleczeństwo 58

Pomorze Zachodnie 58

Pomorze Gdańskie 61

Kultura 64

Zwyczaje 64

Sztuka 67

Kuchnia 68

➤ Słownik ciekawych terminów
związanych z Wybrzeżem 70

Pomorze Przednie 77

Wyspa Rugia 78

Od Rugii po Uznam 82

Stralsund 82

Inne miasta regionu 84

Greifswald 84

Anklam 85

Wyspa Uznam 86

Pobrzeże Szczecińskie 91

Szczecin 91

Stare Miasto 91

Nad Odrą 102

Śródmieście i inne atrakcje 106

Okolice Szczecina 112

Świnoujście 116

Międzyzdroje 128

Woliński Park Narodowy 130

Między Dziwną a Regą 140

Pobrzeże Koszalińskie 151

Kołobrzeg 153

Okolice Kołobrzegu 162

Koszalin 166

Okolice Koszalina 174

Dartowo 180

Okolice Dartowa 183

Kup książkę

Poleć książkę

Ustka 186

Okolice Ustki 188

► **Kraina w Kratę i jej stolica 190**

Słowiński Park Narodowy 194

Od Łeby do Jastrzębiej Góry 204

Łeba 204

Mierzeja Sarbska 205

Dębki i ujście Piaśnicy 207

Jastrzębia Góra 208

► **Atrakcje dla dzieci 210**

Pobrzeże Gdańskie 217

Władystawowo 218

Puck 222

Okolice Pucka 225

Półwysep Helski 226

Chałupy 226

Jastarnia 227

Jurata 229

Hel 231

Szlak Helskich Fortyfikacji 234

Gdynia 238

Okolice Gdyni 248

Gdańsk 252

Droga Królewska 252

Długi Targ 255

Wyspa Spichrzów 257

Długie Pobrzeże 258

Ołowianka 259

Wielkie kościoły Gdańska 260

Inne ważne miejsca 265

Mierzeja Wiślana i Zalew Wiślany 272

Mikoszewo 272

Rezerwat Mewia Łacha 272

Jantar 274

Sztutowo 275

Kąty Rybackie 275

Krynica Morska 275

Kadyny 272

Frombork 278

► **Krajobraz kulturowy
Żuław Wiślanych 282**

Indeks 284

PERŁY ARCHITEKTURY

Wybrzeże to też mnóstwo ciekawych zabytków i współczesnych realizacji architektonicznych. Wielkie gotyckie kościoły czy efektowne ratusze to tylko niektóre z budowli, które warto obejrzeć w czasie wycieczek krajoznawczych.

Bazylika św. Jakuba w Szczecinie

Historia bazyliki sięga XII w. Obecny kształt obiektu jest wynikiem odbudowy po niemal całkowitym zniszczeniu w czasie II wojny światowej. Ze znajdującego się na wieży (na wysokości 56 m) punktu widokowego można podziwiać całe miasto.

▼ Filharmonia w Szczecinie

Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza

Mieszcząca się w niezwykle gmachu o futurystycznych kształtach filharmonia stanowi centrum życia muzycznego w Szczecinie. Obiekt zdobył nagrodę w licznych konkursach krajowych i zagranicznych na najciekawszy budynek.

Ratusz w Nowym Warpnie

Gmach ten znajduje się na rynku zacisznego i przepięknego miasteczka. Budynek o konstrukcji ryglowej (inaczej: mur pruski) pochodzi z 1697 r.

▲ Ratusz Głównego Miasta w Gdańsku

Kościół św. św. Piotra i Pawła w Pucku

Duża ceglana budowla powstała między 1300 a 1400 r. i reprezentuje styl gotycki. Wyposażenie wnętrza jest już głównie XIX-wieczne, neogotyckie, ale warto zwrócić uwagę na starsze chrzcielnicę oraz XVII-wieczny ołtarz w kaplicy Wejherów.

Ratusz Głównego Miasta w Gdańsku

Gdański ratusz jest jedną z najpiękniejszych siedzib rajców miejskich w Polsce. Zaczął powstawać już w XIV w., natomiast dzisiejszy kształt otrzymał w połowie XVI w. W ten sposób miasto zyskało ceglana, gotycko-manierystyczną budowlę z charakterystyczną, wysoką na 80 m wieżą.

Bazylika Mariacka w Gdańsku

Trzecia największa pod względem objętości ceglana świątynia świata. Imponuje rozmiarem, majestatyczną bryłą, przestronnym wnętrzem oraz arcyciekawym wyposażeniem.

Aktywne wakacje!

Plaża, morze, plaża, morze... Robi się trochę nudno? Wakacje nad Bałtykiem mogą być okazją do posmakowania czegoś nowego. Może warto wskoczyć na dwa kółka? Albo na siodło? Jeśli ktoś marzy o spojrzeniu na morską

toń z innej perspektywy, może odbyć kurs nurkowania albo... skoczyć ze spadochronem. Można też poszaleć na desce albo w którymś z licznych parków wodnych. Okazji do aktywnego spędzenia czasu na pewno nie zabraknie.

Rowerem wzdłuż Bałtyku

Turystyka rowerowa na Wybrzeżu jest bardzo popularną formą wypoczynku. Zachętą do jej uprawiania stanowi rozbudowana sieć ścieżek prowadzących przez najpiękniejsze zakątki regionu. Wiele z nich biegnie po terenach nadmorskich, co umożliwia podziwianie wydm, plaż i roślinności nadbrzeżnej. Są też poprowadzone w głąb lądu, więc można przy okazji zobaczyć ciekawe, czasem mniej znane zabytki. Dodatkową atrakcją krajobrazu są liczne jeziora przybrzeżne, wokół których można urządzać sobie malownicze wycieczki połączone z wypoczynkiem na tonie natury.

Do najbardziej znanych i najciekawszych szlaków rowerowych należy z pewnością

polski odcinek EuroVelo 10, część europejskiej trasy biegnącej wokół Morza Bałtyckiego. Ze względu na swój przebieg bywa nazywany Nadmorskim Szlakiem Hanzeatyckim. W województwie zachodniopomorskim biegnie od Świnoujścia do Dziwnówka, dalej do Kołobrzegu, Mielna i Darłowa, a następnie wjeżdża do województwa pomorskiego i prowadzi do Ustki, potem do Łeby, Pucka i przez Trójmiasto do wschodnich granic kraju. Do tego należy dodać „skoki w bok”, czyli trasę do Helu, a także do Krynicy Morskiej. Pokonanie całego szlaku może być świetnym pomysłem na spędzenie wakacji w siodetku. Mapy poszczególnych odcinków trasy można otrzymać za darmo w centrach informacji turystycznej w miastach.

Jazda konna (także wzdłuż Bałtyku!)

Jazda konna jest bardzo popularną formą wypoczynku na Wybrzeżu dzięki bogatej bazie klubów jeździeckich i gospodarstw agroturystycznych, oferujących szkolenia, wycieczki konne i hipoterapię. To nietuzinkowa forma spędzenia czasu, pozwalająca na podziwianie widoków oraz relaksacyjne spotkanie ze zwierzęciem.

- **AKADEMICKI OŚRODEK JEŹDZIECKI ZACHODNIOPOMORSKIEGO UNIwersYTETU TECHNOLOGICZNEGO W SZCZECINIE**, ul. Junacka 21/25, Szczecin; www.aoj.zut.edu.pl. Jazdy dla klientów indywidualnych, hipoterapia, spotkania okolicznościowe.
- **BUFFALO BILL**, ul. Gdańska 2, Jantar; www.facebook.com/skolabuffalobill. Stadnina koni oferuje naukę dla początkujących oraz konne wyprawy w terenie, także zimą
- **GOSPODARSTWO AGROTURYSTYCZNE STAJNIA**, Brzózki 30, k. Nowego Warpna; www.stajnia.info.pl. Wczasy w siodle, nauka jazdy konnej dla początkujących

i zaawansowanych, pobyty weekendowe, kursy i szkolenia.

- **KLUB JEŹDZIECKI KAJA**, Stary Borek 58, k. Kołobrzegu, przedłużenie ul. Szkolnej – Grzybowo; www.konie-grzybowo.pl. W ofercie oprowadzanki, jazda samodzielna dla zaawansowanych brzegiem morza, nauka jazdy od podstaw.
- **KLUB JEŹDZIECKI KOŃSKI GAJ**, ul. Gunicka 31, Tanowo, k. Polic; www.konskigaj.com. Jazda konna nawet dla najmłodszych dzieci, weekendowy wypoczynek w siodle, noclegi i wyżywienie.
- **OŚRODEK HIPOTERAPII I JAZDY KONNEJ KOPYTKO**, zaplecze ul. Mazowieckiej, przedłużenie ul. Mazurskiej, działka 79, Świnoujście; www.hipo-terapia.pl. Kompleksowe usługi, do dyspozycji klientów są kucyki, konie małe oraz większe rasy małopolskiej i szlachetnej półkrwi; ujeżdżalnia kryta i zewnętrzna.

- **OŚRODEK JAZDY KONNEJ MICHALSKI**, ul. Kołobrzaska 6N, Kołobrzeg; www.stadninamichalski.pl. Kompleksowa oferta: jazda dla dzieci, w terenie, wycieczki konne brzegiem morza, przejażdżki bryczką, hipoterapia, kuligi, szkolenia dla dorosłych, a także treningi indywidualne.
- **OŚRODEK JAZDY KONNEJ MIERZEJA**, ul. Zalewowa 14, Sztutowo, www.jazdakonna.mierzeja.com. Wycieczki wzdłuż plaży z widokiem na bezkres morza albo zajęcia na padoku dla siedzących w siodle po raz pierwszy.
- **OŚRODEK JEŹDZIECKI POMERANIA**, ul. Świerkowa 4, Łężyce, www.stajniapomerania.pl. Świetny ośrodek nieopodal Gdyni, piękna przyroda dla miłośników jazdy w terenie, doskonałe warunki dla początkujących jeźdźców i słodkie kucyki dla najmłodszych.
- **OŚRODEK JEŹDZIECKI TORNADO**, Bobolin 13A, k. Szczecina; www.stajniatornado.pl. Nauka jazdy konnej na wszystkich poziomach zaawansowania, sekcja jeździecka z nauką skoków przez przeszkody.
- **STADNINA KONI BIAŁOGÓRA**, ul. Bałtycka 2, Białogóra, www.stadninabialogora.pl. Stadnina

- posiada aż 80 koni, organizuje zarówno zajęcia dla osób początkujących, jak i przejażdżki dla tych, którzy w siodle czują się już bardzo pewnie. Dzięki oddaleniu od morza o niespełna 1 km możliwe są wycieczki po plaży. Dostępna baza noclegowa oraz restauracja.
- **STADNINA KONI MACIUKIEWICZ**, ul. św. Huberta 4, Nowęcín, k. Łeby, www.nowecin.com.pl. Nauka jazdy konnej, a także organizacja wycieczek w terenie – przejażdżki po pięknych lasach lub nad morzem, treningi skoków i ujeżdżania.
- **STAJNIA CHOCZEWO**, ul. Pierwszych Osadników 75, Choczewo, www.facebook.com/StadninaKoniChoczewo. W pewnym oddaleniu od wybrzeża, w malowniczej okolicy Jeziora Choczewskiego czeka stadnina, w której początkujący mogą podszlifować swoje umiejętności, natomiast wprawni jeźdźcy poszusować konno przez piękną okolicę. Latem stadnina oferuje przejażdżki po plaży w Lubiatowie i Sasinie, zimą kuligi.
- **STAJNIA DZIKOWY SKARB**, ul. Jabłoniowa 9, Piewoszyno, www.stajniadzikowyskarbp.pl. Nauka jazdy, ujeżdżanie, rajdy, wycieczki w terenie – to wszystko w miłej atmosferze zapewnionej przez prawdziwych pasjonatów koni i jeździectwa.
- **STAJNIA KARMEN**, Niekłonicze 54, Świeszyno; www.facebook.com/stajniaKarmen. Nauka jazdy konnej, m.in. oprowadzanka, jazda na lonży, wynajem bryczki, zajęcia dydaktyczne w ramach zwiedzania stadniny.
- **STAJNIA NEPTUN STAR**, ul. Narcyzowa 60, Wyspa Sobieszewska, Gdańsk, www.facebook.com/stajniaNeptunStar. W sielskim otoczeniu, z dala od zgiełku miasta można zacząć naukę jazdy konnej albo pogalopować daleko przed siebie.

Wyspa Uznam

Wyspa Uznam to popularne miejsce wakacyjnego wypoczynku. Znana jest z pięknych piaszczystych plaż, ciekawej i zróżnicowanej przyrody chronionej w Parku Krajobrazowym Wyspy Uznam, a także kilku ciekawych miejscowości.

Przybrzeżna wyspa Uznam o powierzchni 445 km² leży dziś zarówno na terytorium Niemiec, jak i Polski, ale to do naszego zachodniego sąsiada należy jej większa część (do Polski tylko 70 km² z miastem Świnoujście). Od stałego lądu oddziela ją cieśnina Piana, zaś od wyspy Wolin cieśnina Świna.

Warto zobaczyć

Usedom

Ta niewielka miejscowość dała nazwę całej wyspie. Znana była już we wczesnym

▼ Uzdrawisko Ahlbeck

średniowieczu, gdy nadbałtyccy Słowianie wzniesli tu swój gród obronny. Podobnie jak Rugia, tak i wyspa Uznam w połowie XII w. została zaatakowana przez Duńczyków, którzy przybyli tu z misją chrystianizacyjną. W następnym stuleciu w okolicy zaczęło się nasilać osadnictwo niemieckie. W 1298 r. miejscowość została lokowana na prawie lubeckim. Wytyczono wówczas rynek, który do dziś jest głównym placem miejskim. Stoją tu ładne, choć niewysokie kamienice i działa kilka lokali gastronomicznych. Z zabytków na uwagę zasługują kościół Mariacki oraz średniowieczna miejska Brama Anklamska, najciekawsze jednak są pozostałości **mostu Hubbrücke Karnin**, niecałe 5 km na południowy zachód od centrum.

To wyjątkowo ciekawa przeprawa, którą w latach 70. XIX w. wzniesiono w miejscowości Karnin, na trasie linii kolejowej

KLUCZOWE DATY

XII w. – atak Duńczyków i chrystianizacja wyspy

1630 – na Uznam dociera król szwedzki Gustaw Adolf, a po wojnie trzydziestoletniej wyspa znajduje się pod panowaniem Szwedów

1720 – Uznam odkupuje król Prus Fryderyk Wilhelm I

1740 – następuje rozbudowa portu w Świnoujściu

1939 – w okolicy Peenemünde Niemcy budują poligon doświadczalny nowej tajnej broni (V-pociski); alianci niszczą ten obiekt w 1943 r.

Ducherow-Świnoujście łączącej wyspę Uznam ze stałym lądem przez zachodni kraniec Zalewu Szczecińskiego. Jako że wody są tu żeglowne, trzeba było rozwiązać problem przepływania pod mostem wysokich jednostek. Jeden segment

został więc zamontowany na stalowej konstrukcji, która była w stanie podnieść pomost na wysokość 28 m, co pozwalało na żeglugę pod nim.

W ostatnich dniach kwietnia 1945 r., tuż przed kapitulacją III Rzeszy, wycofujący się Niemcy wysadzili most w powietrze, aby utrudnić Armii Czerwonej sprawną przeprawę na drugą stronę. Tuż po wojnie został odbudowany, by ułatwić wywózki cennych rzeczy z wyspy w głąb Związku Radzieckiego (była to częsta powojenna praktyka na terenie Niemiec oraz tzw. Ziemi Odzyskanych w Polsce), ale po kilku latach zdemontowano tory kolejowe, a także większą część mostu. Do dzisiaj zachował się tylko moduł z mechanizmem podnoszącym, który znajduje się w pozycji uniesionej.

Ahlbeck

Ahlbeck to piękne miejsce tuż przy granicy polsko-niemieckiej, cieszące się ogromną popularnością wśród polskich wczasowiczów bawiących w Świnoujściu

▲ Centrum Ahlbecku

i okolicy. Zanim jednak założona w XVII w. miejscowość (obecnie dzielnica Heringsdorfu) stała się uznanym kurortem, była tradycyjną wioską rybacką. Duży napływ nowych mieszkańców nastąpił w połowie XVIII w., a już w połowie następnego stulecia pojawili się pierwsi letnicy. Na przełomie XIX i XX w. nastąpiła intensywne rozbudowa miasta. Powstało wówczas wiele pięknych willi, pensjonatów i hoteli. Wszystkie są sztywne, raczej eklektyczne, inspirowane różnymi stylami i regionami, reprezentują tzw. architekturę nadmorską, znaną też jako kajzerowska (niem. *kaiser* – cesarz). Nic w tym dziwnego, w końcu spacerom nad brzegiem Bałtyku oddawali się tu cesarze niemieccy, m.in. Wilhelm I, Fryderyk III i Wilhelm II, a także cesarz Austro-Węgier Franciszek Józef I.

W Ahlbecku warto cieszyć się przyjemnościami, które cenili letnicy z *belle époque*. Można tu niespiesznie spacerować, chłonąc wytworną atmosferę kurortu

i podziwiając architekturę, potem zrobić sobie przerwę na elegancko podaną kawę i ciasto, posiedzieć w tradycyjnym niemieckim koszu plażowym, a na koniec zjeść *Fischbrötchen*, czyli klasyczny... fast food w postaci śledzia w bułce.

Centrum miejscowości stanowi nadmorska promenada, przy której stoi najbardziej efektowny budynek w okolicy: **Ahlbecker Hof**, pięciogwiazdkowy hotel z 1890 r. Na odcinku, na którym promenada jest najszersza, zobaczymy zegar na słupie z 1911 r., a za nim zaczyna się długie na blisko 400 m **moło z 1899 r.** Poprzedza je biały budynek z wieżyczkami posadowiony na palach, który mieści restaurację, kino oraz muzeum i jest najbardziej rozpoznawalnym zabytkiem miejscowości. Do Świnoujścia można stąd wrócić pieszo lub szynobusem, który odjeżdża spod dworca Seebad Ahlbeck. Ten ceglano-drewniany budynek mieści dziś galerię sztuki.

W sąsiedztwie Ahlbecku powstały jeszcze dwa inne „uzdrowiska cesarskie”: **HERINGSDDORF** i **BANSIN**. W obu znajdziemy wiele przykładów charakterystycznej, pełnej blichtru architektury zdrojowej, plaże z malowniczymi kosztami oraz mola.

Peenemünde

Miejscowość leży na północnym skrawku wyspy i ze względu na swoje odosobnienie oraz otoczenie wodą została wybrana przez nazistów na poligon testowy pocisków balistycznych w czasie II wojny światowej. Właśnie tutaj grupa najwybitniejszych specjalistów popchnęła technologię i rozwój ludzkości znacząco naprzód. Gdyby nie tutejsze badania i ciężka praca robotników przymusowych, nie byłoby broni odwrętowej V1 i V2 ani międzykontynentalnych pocisków balistycznych zdolnych przenosić głowice jądrowe, które hipotetycznie są w stanie unicestwić Ziemię, ale nie byłoby także: Sputnika, osiągnięć Jurija Gagarina, programu Apollo czy Międzynarodowej Stacji Kosmicznej (jest to więc doskonały przykład na to, że wybitne odkrycia i osią-

▼ Wystawa w Peenemünde

gnięcia można wykorzystywać zarówno w dobrych, jak i złych celach). Co więcej, szef tej placówki – Wernher von Braun – mniej więcej dwie dekady później stworzył na zlecenie rządu amerykańskiego rakietę, która wyniosła człowieka na Księżyc.

W czasie wojny alianci bombardowali obiekt w Peenemünde w celu spowolnienia prowadzonych tu prac, więc niewiele budynków zachowało się do dziś. Przetrwwały tylko elektrownia węglowa, która służyła jeszcze długo po wojnie, oraz sąsiadujący z nią port, który zaopatrywał placówkę w węgiel i inne potrzebne materiały. Obecnie na terenie **elektrowni** prezentowana jest obszerna wystawa, która przybliży historię Zakładów Doświadczalnych Peenemünde, nie pomijając ciemnych stron całego przedsięwzięcia.

Historisch-Technisches Museum Peenemünde

- Im Kraftwerk, Peenemünde
- www.museum-peenemuende.de
- IV-IX codz. 10.00–18.00, X–III wt.–nd. 10.00–16.00
- 9 EUR, ulg. 6 EUR

KOMUNIKACJA

Po stronie niemieckiej na Uznam można się dostać dwoma mostami: jeden wychodzi z miejscowości Wolgast, bardziej na zachód, a drugi znajduje się pomiędzy Anklam i Usedom, bardziej na południe. Obie przeprawy bywają bardzo zatłoczone podczas wymiany turnusów w sezonie oraz w czasie wakacyjnych weekendów. Od strony polskiej na wyspę dotrzemy promem. Przeprawa w Świnoujściu centrum jest dostępna tylko dla mieszkańców, a przeprawę Karsibór przeznaczono dla turystów. Budowany obecnie tunel pod Świną stanie się alternatywnym, znacznie szybszym rozwiązaniem komunikacyjnym – jego otwarcie planowane jest na koniec 2022 r.

Od Łeby do Jastrzębiej Góry

Jedne z najdalej wysuniętych na północ miejscowości w Polsce – Łeba i Jastrzębia Góra – to urokliwe miejscowości letniskowe, od lat doceniane przez przyjeżdżających tu gości. Zwiedzanie fragmentu wybrzeża pomiędzy nimi będzie okazją do podziwiania kolejnych malowniczych widoków i plażowania, ale też do poznania najciekawszych pamiątek historii tych okolic.

Łeba

Łeba – popularna miejscowość wypoczynkowa i zarazem ważny port rybacki – malowniczo położona między jeziorem Łebsko i Stowińskim Parkiem Narodowym na zachodzie a jeziorem Sarbsko i rezerwatem Mierzeja Sarbska na wschodzie, od dziesięcioleci przyciąga letników wspa-

▼ Zamek Łeba

niałymi plażami. Na urlopowiczów czekają tu aż trzy duże kąpieliska, która latem są wypełnione po brzegi. Poza sezonem okolicę te stanowią spokojne miejsce w sam raz na długie spacery.

Wakacyjne życie miejscowości koncentruje się na deptaku Tadeusza Kościuszki, która jest główną ulicą Łeby. Spod licznych reklam i szyldów wyłania się tu dawna ceglana zabudowa. Popularne są również ulice Wojska Polskiego i Nadmorska w części miasta położonej bliżej plaży. Znajdziemy tam kawiarnie, restauracje i infrastrukturę rozrywkową. Przy plaży wschodniej, nad samym brzegiem morza, stoi zabytkowy hotel **Zamek Łeba**, który dekoracyjną architekturą przypomina nieco średniowieczną warownię. To bez wątpienia najciekawsza budowla Łeby.

▲ Rezerwat przyrody Mierzeja Sarbska

Mierzeja Sarbska

Na wschód od Łeby leży jezioro Sarbsko, kolejny z przybrzeżnych akwenów nadbałtyckich. Od morza jest oddzielone szeroką na ok. 1 km mierzeją, na której w 1967 r. założono **rezerwat przyrody Mierzeja Sarbska**. Chroni się w nim przede wszystkim ruchome wydmy paraboliczne i zbiorowiska roślin, głównie różne formy boru białobłotowego, zwanego inaczej nadmorskim borem sosnowym. W sumie na terenie rezerwatu występuje 350 gatunków roślin, z czego 28 gatunków podlegających ochronie. Lasy bogate są także w grzyby, więc późnym latem i wczesną jesienią spotkać tu można amatorów świeżych borowików i maślaków. Dwie największe atrakcje rezerwatu to znajdujące się w jego zachodniej części: latarnia morska Stilo oraz wydma Stilo, które można zobaczyć w trakcie jednego przyjemnego spaceru.

Chcąc do stać się do latarni Stilo, najlepiej wyruszyć z parkingu przy ul. Latarników w miejscowości Osetnik (zwanej też Stilo) i skierować się na czerwony szlak, na którym mija się tzw. **Kroczącą Sosnę**, czyli drzewo z odstąpiętym systemem korzeniowym. Imponujące są nie tylko rozmiary korzeni i liczba rozgałęzień pod ziemią, ale przede wszystkim żywotność drzewa.

Po ok. 500 m spaceru przez las dociera się do **latarni Stilo** stojącej na wydmie wysokiej na 45 m i w pewnym oddaleniu od morza. Charakterystyczna trójkolorowa wieża o wysokości 33 m (światło świeci na wysokości 75 m n.p.m.) ma kształt ściętego ostrosłupa. Została wzniesiona w latach 1904–06 po serii katastrof statków, które wpłynęły na mieliznę. Oprócz latarni w Jastarni jest jedną z dwóch na polskim wybrzeżu, które mają stalową konstrukcję – jej budulcem są stalowe płyty skrócone śrubami. Ma też nietypowy kolor.

CIEKAWOSTKA

Elektrownia, której nie ma

Jeziro Żarnowieckie to polodowcowy zbiornik rynnowy (wypełniający polodowcową rynnę), długi na 7,5 km i szeroki na 2,5 km. Jego dno znajduje się poniżej poziomu morza, co oznacza, że jest to kryptodepresja. Choć jest niewielkie, był taki moment, że zrobiło się o nim bardzo głośno. To właśnie tutaj miała powstać pierwsza w Polsce elektrownia jądrowa. Prace ruszyły w 1982 r., na lokalizację tej wielkiej inwestycji energetycznej wybrano wieś Kartoszyń. Została ona zlikwidowana, jej mieszkańcy zaś przesiedleni do nowych miejsc. Zgodnie z projektami miały powstać cztery bloki elektrowni Żarnowiec, planowano też, że będzie ona współpracować z pobliską elektrownią wodną w Czarnobylu. Jednak katastrofa w Czarnobylu, do której doszło w 1986 r., następujące po niej liczne protesty społeczne oraz systematycznie pogarszająca się sytuacja ekonomiczna schyłkowego PRL-u sprawiła, że w 1989 r. wycofano się z realizacji przedsięwzięcia. Kilka lat temu wrócono do pomysłu budowy elektrowni atomowej nad Jeziorem Żarnowieckim. Choć miało to tego dojść już w 2020 r., do tej pory nic się w tej sprawie nie dzieje.

▼ Nieukończony główny budynek elektrowni

Jest pomalowana na biało, czerwono i czarno, a więc w barwy Prus – mimo zmiany przebiegu granic pozostano przy oryginalnej kolorystyce obiektu. A ze wspomnianą latarnią w Jastarni łączy ją znacznie więcej! Latarnię Stilo w nawigowaniu statków wspomagać miał oddany do użytku w tym samym roku nautofon, zwany też bucziem mgłowym. Urządzenia takie służą do nadawania sygnałów dźwiękowych (zazwyczaj alfabetem Morse'a podaje się symbol latarni) w czasie mgły lub zmniejszonej widoczności. Były one słyszalne na odległość 6–10 mil morskich. Buczek działał w miejscu pierwotnego zamontowania do lat 50. XX w. Następnie ze względu na cofanie się linii brzegowej jego mechanizm został przeniesiony do postawionej wówczas ceglanej wieży i tam pracował jeszcze do lat 80. XX w. Tymczasem zdemontowaną kolumnę bucza przetransportowano właśnie do Jastarni i wykorzystano jako korpus tamtejszej latarni. W sezonie latarnia Stilo jest udostępniona do zwiedzania i warto wejść na jej szczyt, pokonując ok. 200 stopni, ponieważ widoki na morze, jeziora Łebsko i Sarbsko, gęste lasy oraz wydmy są warte tego wysiłku.

Czerwony szlak spod latarni prowadzi w kierunku morza; na plażę dociera się po przejściu ponad 1,5 km. Tuż przed nią, na skraju lasu po lewej stronie widoczne są ruiny ceglanej **wieży bucza mgiełnego**. Na plaży zaś można zobaczyć betonowy blok z przechylnymi schodkami i stalowym pierścieniem – jest on **pozostałością po starszym nautofonie**. Co ciekawe, w momencie budowy obiekt znajdował się 50 m od brzegu.

Po wejściu na plażę należy skręcić w lewo i iść wzdłuż brzegu przez ok. 1 km, a następnie zejść z plaży, idąc w głąb lądu. Po kilkuset metrach mija się pierwszą wiatę odпочynkową, a niedługo później drogą. Po prawej widać czoło ruchomej **wydmie Stilo**, będącej przykładem wydmy para-

▲ Ujście Piaśnicy na plaży w Dębках

bolicznej – takie wydmy występują pojedynczo i mają kształt półksiężyca, którego krańce (ramiona) skierowane są pod wiatr. Robi ona niezwykle wrażenie – pozornie nieruchomy monolit, wyraźnie nasypuje się i pochłania kolejne drzewa. Jest to więc wydmy wciąż czynna, pracująca.

Latarnia Stilo

- ul. Morska 25, Sasino
- www.choczewo.com.pl/latarnia-morska-stilo
- VI–VIII 10.00–18.00
- 8 zł, ulg. 6 zł

Dębki i ujście Piaśnicy

Leżące na wschód od Łeby Dębki to popularna miejscowość wypoczynkowa. Są tu piaszczyste plaże i malownicze **ujście Piaśnicy** – krótkiej rzeki (28,5 km długości), która swój bieg zaczyna na południe od Małej Piaśnicy, wioski na terenie Puszczy Darżlubskiej. Ze względu na dziewiczą przyrodę i sporo meandrów organizują się na niej cieszące się dużą popularnością spływy kajakowe. Wiele z nich punkt startu ma przy pobliskim Jeziorze Żarnowieckim.

CIEKAWOSTKA

Tragedia w Piaśnicy

Rzeka Piaśnica przepływa przez miejscowość Wielka Piaśnica leżącą na północ od Wejherowa. Na kartach historii zapisała się ona w związku ze zbrodnią, jaką w okolicznych lasach Niemcy popełnili na autochtonicznej ludności kaszubskiej i polskiej. Masowe egzekucje trwały tam od września 1939 r. do kwietnia 1940 r. Ofiarami byli przede wszystkim przedstawiciele miejscowej inteligencji i klasy wyższej, ale przywożono tu także Niemców chorych psychicznie oraz „nieprawomyślnych” i sprzeciwiających się obowiązującej dyktaturze. Oszacowanie dokładnej liczby zamordowanych jest bardzo trudne, ponieważ w 1944 r., gdy losy wojny już były przesądzone, podjęto starania, by zatrzeć ślady tej makabry. Dysponujemy tylko szacunkami historyków, a te mówią o 10–14 tys. ofiar, była to zatem jedna z największych zbrodni nazistowskich Niemiec. Pomorski Katyń lub Kaszubska Golgota, jak nazywane są te okolice, stanowi największe po obozie koncentracyjnym Stutthof miejsce kaźni na Pomorzu.

W dwudziestolecium międzywojennym Piaśnica (a także Struga Piaśnicka i Jezioro Żarnowieckie) znajdowała się na północno-zachodnich rubieżach Polski i stanowiła granicę z Niemcami. (Funkcję rzeki granicznej pełniła także w bardziej odległej przeszłości: rozdzielała tereny Rzeczypospolitej i Pomorza Zachodniego, a w okresie zaborów Prus Wschodnich i Zachodnich). Po zakończeniu I wojny światowej na pamiątkę uzyskania przez Polskę dostępu do morza przy ujściu Piaśnicy ustawiony został kamień z napisem: „Versailles 28.06.1919”, co odnosiło się do wieńczącej Wielką Wojnę konferencji pod Paryżem, na której podpisano traktat pokojowy. Ponieważ gwałt ten został zniszczony przez nazistów w 1939 r., dziś koło ujścia Piaśnicy do morza można oglądać tylko jego replikę.

Jastrzębia Góra

Na terenie Jastrzębiej Góry znajduje się najdalej na północ wysunięty skrawek polskiego wybrzeża – do 2003 r. uważano,

▼ Latarnia Rozewie I

że jest on zlokalizowany w Rozewiu, ale w wyniku dokonanych wówczas pomiarów geodezyjnych wprowadzono korektę. Punkt ten wyznacza obelisk zwany Gwiazdą Północy; można go znaleźć w okolicy północnego końca ul. Norwida.

Sama Jastrzębia Góra to spokojna wieś letniskowa, która ożywa latem, a zimą jest zamieszkała przez mniej więcej tysiąc osób. Tak jest od ponad stu lat – pierwsze domy, które stały się załączkiem kurortu, zaczęły tu powstawać w dwudziestolecium międzywojennym. Spacerując po Jastrzębiej Górze, warto przyjrzeć się modernistycznym budynkom powstałym w tym okresie, zwłaszcza przy ulicach Bałtyckiej i Słowackiego.

Latarnie morskie

Największą atrakcją okolic Jastrzębiej Góry są latarnie morskie. Starsza **latarnia – Rozewie I** – powstała już w 1822 r., a w latach 1910 i 1978 była poddawana modernizacjom. Jest czynna do dzisiaj i ma największy zasięg spośród wszystkich latarni na polskim wybrzeżu. Dodatkowo w starej latarni i w pobliskim budynku maszynowni mieści się **muzeum latarnictwa**. Młodszy obiekt – latarnia Rozewie II – powstał w 1875 r. i pełnił swoją pierwotną funkcję do 1910 r. Po II wojnie światowej służył już nie jako latarnia, ale wieża obserwacyjna. Przed starszą latarnią, która nosi imię Stefana Żeromskiego, umieszczono granitowe popiersie pisarza, który zgodnie z legendą stworzoną przez latarnika Leona Wzorka właśnie tutaj napisał powieść *Wiatr od morza*. Prawda jest jednak taka, że choć literat gościł w budowli kilkakrotnie, to utwór napisał już w Warszawie.

Latarnia Rozewie I

- ul. Leona Wzorka 1, Jastrzębia Góra
- www.tpnmm.pl/latarnie/rozewie
- V, VI i IX 9.00–14.00 i 15.00–18.00, VII i VIII 9.00–19.00
- 10 zł, ulg. 7 zł

▲ Lisi Jar

Lisi Jar

Przy ul. Rozewskiej (droga nr 215) zaczyna się długi na 350 m wąwóz, znany jako Lisi Jar, który prowadzi aż na plażę. Zobaczyć przy nim można rzeźbę przedstawiającą Zygmunta III Wazę. Jego upamiętnienie w tym miejscu jest nieprzypadkowe – właśnie tutaj w burzową pogodę wylądował monarcha powracający ze Szwecji w 1594 r. Okręt, którym płynął, został uszkodzony, a króla uratowali miejscowi rybacy. Władca wyostał się z plaży, idąc Lisim Jarem, przez który biegła jedyna ścieżka wiodąca w głąb łądu. Figura u wejścia do wąwozu została ufundowana w 1932 r. przez właściciela wybudowanego naprzeciwko pensjonatu.

INFORMATOR

Centrum Informacji Turystycznej, ul. Tadeusza Kościuszki 121, Łeba; tel. 504 247 615; VII–VIII pn.–pt. 7.30–17.00, sb. 9.00–17.00, nd. 10.00–14.00, IX–VI pn.–pt. 7.30–15.30.

Punkt Informacji Turystycznej, ul. Pro-menada Światowida (ul. Królewska 2), Jastrzębia Góra; tel. 58 674 97 84; w sezonie 10.00–20.00.

NOCLEGI

Nad Bałtykiem nocleg można znaleźć zarówno w centrach popularnych kurortów, jak i w bardziej ustronnych miejscach, wybierając obiekty dopasowane do swojego gustu i budżetu.

Anna Maria II, ul. Klifowa 4, Jastrzębia Góra; tel. 668 281 371. Willa o kategorii hotelu 2-gwiazdkowego. Wysoki standard w przystępnej cenie, a przede wszystkim świetna lokalizacja: blisko plaży i Lisiego Jaru.

Pensjonat Ostoja, ul. Daliowa 2, Dębki; tel. 795 273 321; www.ostojadebki.pl. Niedaleko plaży. Do wyboru są pokoje i domki. Do dyspozycji gości są m.in. kuchnie z pełnym wyposażeniem, miejsce na grill i plac zabaw.

Willa Baja, ul. Grunwaldzka 6B, Łeba; tel. 502 521 882. Pensjonat świetnie zlokalizowany – przy spokojnej ulicy w centrum Łeby, a zarazem niedaleko morza, ruchomych wydm i innych atrakcji. Czyste, komfortowe pokoje

WYŻYWIENIE

Ktoś, kto zamarzy o tradycyjnym schabowym albo pierogach, łatwo znajdzie bogatą ofertę lokali specjalizujących się w takiej kuchni.

Dobry Naleśnik, ul. Wojska Polskiego 23A, Łeba; tel. 534 957 836; www.facebook.com/DobryNalesnik; 11.00–21.00. Różne warianty naleśników, na słono i na słodko, do tego zupy i sałatki. Świeżo, smacznie i ekologicznie.

U Rybaka, ul. Rozewska 2, Jastrzębia Góra; tel. 533 848 558; codz. 11.00–22.00. Stołując się u rybaka, warto sięgnąć po rybę – jest świeżo i smacznie. Dla tych, którzy stronią od mięsa, w ofercie są niezłe pierogi.

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Kup książkę

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Wybrzeże Bałtyku Od Rugii po Zalew Wiślany

Polskie morze budzi wśród turystów jednoznaczne skojarzenia z odpoczynkiem na plaży i kąpielami pośród fal. I słusznie! Warto jednak na chwilę porzucić ten stereotyp i przyrzeć się wybrzeżu — od niemieckiej Rugii po Zalew Wiślany — dokładniej. Zobaczymy krainę zadziwiająco bogatą kulturowo — ziemię Wolinian, Słowińców i Kaszubów, słynącą z tradycji marynistycznych i rybackich, pełną historycznych miast, zabytków architektury i techniki, a także skarbów przyrodniczych — ostoi ptaków, przymorskich jezior, wyniosłych klifów i wędrujących wydmy. Odkryjmy Pomorze na nowo!

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

ebook dostępny na:
ebookpoint

ISBN 978-83-283-8713-3

9 788328 387133

Cena 44,90 zł